

LJN: AD8964, Gerechtshof Arnhem , 21-000908-00

Datum uitspraak: 22-12-2000

Datum

publicatie:

09-02-2004

Rechtsgebied: Straf

Soort procedure: Hoger beroep

Inhoudsindicatie: Moord (door verstikking en/of messteken). Verdachte getraceerd door middel van GSM-paal gegevens. Verwerping verweer onrechtmatig verkregen bewijs.

Uitspraak

Parketnummer: 21-000908-00

Uitspraak dd.: 22 december 2000

TEGENSPRAAK

GERECHTSHOF TE ARNHEM

meervoudige kamer voor strafzaken

ARREST

gewezen op het hoger beroep, ingesteld tegen het vonnis van de arrondissementsrechtbank te Zwolle van 9 maart 2000 in de strafzaak tegen

[verdachte],
geboren te Amsterdam 1953,
wonende te [adres].

Het hoger beroep

De officier van justitie heeft tegen voormeld vonnis hoger beroep ingesteld.

Onderzoek van de zaak

Dit arrest is gewezen naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzittingen van het hof van 2 oktober 2000 en 11 december 2000 en, overeenkomstig het bepaalde bij artikel 422 van het Wetboek van Strafvordering, het onderzoek op de terechtzitting in eerste aanleg. Het hof heeft kennisgenomen van de vordering van de advocaat-generaal (zie voor de inhoud van de vordering bijlage I), na voorlezing aan het hof overgelegd, en van hetgeen door en namens de verdachte naar voren is gebracht.

Het vonnis waarvan beroep

Het hof verenigt zich niet met het vonnis, waarvan beroep, zodat dit behoort te worden vernietigd en opnieuw moet worden rechtgedaan.

De telastelegging

Aan verdachte is telastegelegde dat:

(zie voor de inhoud van de dagvaarding bijlage IIa en voor de inhoud van de wijziging van de telastelegging bijlage IIb)

Indien in de telastelegging taal- en/of schrijffouten voorkomen, zijn deze verbeterd. De verdachte is daardoor niet geschaad in de verdediging.

Bewezenverklaring

Door wettige bewijsmiddelen, waarin zijn vervat de redengevende feiten en omstandigheden waarop de bewezenverklaring steunt, heeft het hof de overtuiging gekregen en acht het hof wettig bewezen, dat verdachte het telastegelegde heeft begaan, met dien verstande dat: Hij op of omstreeks 23 september 1999 in de gemeente Deventer opzettelijk en met voorbedachten rade [slachtoffer] van het leven heeft beroofd, immers heeft verdachte met dat opzet en na kalm beraad en rustig overleg, de hals van die [slachtoffer] dichtgedrukt/ dichtgetrokken/ geknepen (gehouden) en die [slachtoffer] met een mes één of meermalen in de borst gestoken, tengevolge waarvan voornoemde [slachtoffer] is overleden;
Het hof acht niet bewezen hetgeen verdachte meer of anders is telastegelegd dan hierboven is bewezenverklaard, zodat deze daarvan behoort te worden vrijgesproken.

Onrechtmatig verkregen bewijs

De raadvrouw heeft zich op het standpunt gesteld dat de resultaten van het onderzoek van de vingerafdruk alsmede het resultaat van de sorteerproef (geurproef) niet voor het bewijs mogen worden gebruikt nu deze resultaten onrechtmatig zijn verkregen. Voor de gronden van deze stelling verwijst het hof naar de aan het proces-verbaal van de terechtzitting gehechte pleitnota's. Samengevat komt het verweer zoals dat in de pleitnota's naar voren komt en zoals dat nader is aangevuld ter terechtzitting voor wat betreft de sorteerproef inzake het mes neer op het volgende:

- a. Het veiligstellen van het mes is niet volgens de regels verlopen, omdat de toestand waarin het mes is aangetroffen niet in het proces-verbaal over het veiligstellen van het mes is omschreven;
- b. Volgens verdachte zijn er niet twee maal twee buisjes lucht van hem afgenomen, doch slechts eenmaal twee buisjes; gelet daarop zijn de twee buisjes afgenomen lucht zowel voor het onderzoek betreffende het mes als voor het onderzoek betreffende de paraplu gebruikt; dat is niet conform de voorschriften mede in het licht van het tijdsverloop tussen de proef inzake het mes en de proef inzake de paraplu;
- c. Verdachte heeft weliswaar toestemming gegeven voor het afnemen van lichaamsgeur, maar die toestemming is gebrekkig omdat verdachte niet duidelijk is meegedeeld dat zijn lichaamsgeur zou worden gebruikt voor een onderzoek van een mes en een paraplu;
- d. Voor de bijleggers is de geur van agenten gebruikt en niet is uitgesloten dat de hond die geur reeds kent.

Het hof zal de identificatie van het vingerspoot van verdachte niet voor het bewijs gebruiken, aangezien vast staat dat verdachte reeds eerder bij het slachtoffer in haar woning op bezoek is geweest. Het verweer behoeft geen verdere bespreking. Het hof zal het resultaat van het geuronderzoek inzake de paraplu eveneens buiten beschouwing laten en om die reden behoeft dat verweer eveneens geen bespreking.

Voor wat betreft de geurproef inzake het mes geldt het volgende.

- a. Door in het bijzonder de verklaring van [getuige] ter terechtzitting van het hof is het hof nader ingelicht over de toestand waarin het mes is aangetroffen en veiliggesteld. De getuige [getuige] heeft het mes verplaatst door het met zijn door de mouw van een trui omhulde hand even vast te pakken. Het mes bevatte enig zand en was nat. De ter terechtzitting van het hof gehoorde deskundige Schoon heeft hieromtrent verklaard dat zulks niet betekent dat zich reeds op het mes bevindende geur wordt verwijderd. De omstandigheid dat de toestand waarin het mes zich bevond ten tijde van het veiligstellen niet is beschreven in het proces-verbaal maakt niet dat de identificatie van de geur van onwaarde is nu het hof voldoende is ingelicht over die toestand;
- b. In het midden kan blijven of van verdachte twee dan vier buisjes met menselijke lucht zijn afgenomen nu vast staat dat er twee buisjes die zijn afgenomen voor het vergelijkend geuronderzoek van het mes zijn gebruikt en de enkele mogelijkheid dat die buisjes later eveneens zijn gebruikt voor het vergelijkend geuronderzoek van de paraplu niet relevant is, nu het hof de resultaten van het onderzoek van de paraplu niet voor het bewijs zal bezigen;
- c. Naar het oordeel van het hof is er door verdachte op geldige wijze toestemming gegeven voor een geuronderzoek en is niet relevant of verdachte ten tijde van de toestemming ervan op de hoogte was dat de geur van zijn lichaam vergeleken zou worden met de geur van het mes. Het hof voegt hier nog aan toe dat verdachte ter terechtzitting van het hof heeft verklaard dat hij wanneer hij geweten had dat zijn geur zou worden vergeleken met de geur op een mes hij hier zonder meer toestemming voor zou hebben gegeven;
- d. De stelling dat de geur van agenten is gebruikt die reeds bij de speurhond bekend was is slechts als theoretische mogelijkheid geopperd. De deskundige Schoon heeft ter terechtzitting van het hof ook verklaard dat dit geen bestaande praktijk is. Het hof acht de mogelijkheid niet aannemelijk en overweegt bovendien dat de enkele aanwezigheid van de voor de hond bekende geur van een agent bij de bijleggers nog niet meebrengt dat de herkenning van de geur van verdachte door de hond daarmee onbetrouwbaar is.

Ook overigens is het hof van oordeel dat de voorbereiding en uitvoering van de geurproef betreffende het mes zodanig zijn verlopen dat daaraan betekenis voor het bewijs kan worden toegekend. Het hof baseert zich daarbij op de zich in het dossier bevindende brief van dr. G.A.A.Schoon alsmede haar verklaring als deskundige ter terechtzitting van het hof dat de wijze waarop de geurproef is uitgevoerd haar geen aanleiding geeft tot opmerkingen aangaande mogelijke onregelmatigheden.

Bewijsoverweging

Mevrouw [slachtoffer] is in haar woning te Deventer om het leven gebracht. Aan en in de woning is geen schade vastgesteld die er op zou kunnen wijzen dat iemand zich op een gewelddadige wijze de toegang tot de woning heeft verschaft. Het hof concludeert hieruit dat de dader en het slachtoffer mevrouw [slachtoffer] elkaar hebben gekend en dat de dader met goedvinden van het slachtoffer haar woning is binnengekomen. Vaststaat dat verdachte [verdachte] en het slachtoffer elkaar door de zakelijke relatie die tussen hen beiden bestond goed kenden.

Blijkens het sectieverslag waren er steekletsels in de borst zoals door steken met een mes kunnen zijn veroorzaakt en blijkens het verslag zijn die steekletsels zonder meer dodelijk verlopende letsels. De steekletsels zijn veroorzaakt door degene die het slachtoffer met het mes heeft gestoken.

Korte tijd na het vermoedelijke tijdstip van levensberoving en op korte afstand van de woning is in Deventer een mes gevonden en in beslag genomen. Aard en formaat van het in beslaggenomen mes zijn zodanig dat daarmee de steekletsels kunnen zijn toegebracht. Door het ingestelde en op juiste wijze uitgevoerde geuronderzoek van het mes staat vast dat het mes de lichaamsgeur van verdachte draagt. Verdachte heeft dus in Deventer dit mes bij zich gehad.

Verdachte heeft op een tijdstip gelegen zeer kort voor het vermoedelijke tijdstip van overlijden, terwijl hij, zoals uit het daaromtrent gedane onderzoek overtuigend is gebleken, in Deventer was of zich in de onmiddellijke omgeving van Deventer bevond, met het slachtoffer getelefoneerd. Dit gesprek heeft 16 seconden geduurd. Het is het laatste telefoongesprek dat door het slachtoffer is gevoerd.

Voor de overtuiging dat verdachte het telastegelegde heeft begaan acht het hof nog van belang dat verdachte na het overlijden van mevr. [slachtoffer] het beheer zou krijgen over een aanzienlijk geldbedrag alsmede dat hij zich na het overlijden van mevr. [slachtoffer] heeft uitgelaten over een privé-besteding van een aanzienlijk geldbedrag te weten de koop van een huis in het buitenland.

Op grond van de in het onderzoek van de zaak aanwezig bevonden bewijsmiddelen en het hiervoor overwogene in aanmerking nemende, acht het hof unaniem het aan verdachte telaste gelegde wettig en overtuigend bewezen als hierna te vermelden.

Strafbaarheid van het bewezenverklaarde

Het bewezene levert op het misdrijf

Moord.

Strafbaarheid van de verdachte

Verdachte is strafbaar, nu geen omstandigheid is gebleken of aannemelijk geworden die verdachte niet strafbaar zou doen zijn.

Oplegging van straf en/of maatregel

Bij de oplegging van de straf heeft het hof het volgende in aanmerking genomen.

Tussen verdachte en het slachtoffer bestond een vertrouwensrelatie. Verdachte verzorgde niet alleen haar financiën, maar genoot klaarblijkelijk zoveel vertrouwen dat hij tot executeur-testamentair werd benoemd en daarnaast als voorzitter werd gevraagd van de na het overlijden van het slachtoffer op te richten stichting die de naam van de overleden echtgenoot van het slachtoffer zou dragen en die een aanzienlijk vermogen in beheer zou krijgen.

Verdachte heeft het slachtoffer, dat ten opzichte van hem weer loos was, op koelbloedige en gruwelijke wijze door messteken en het uitoefenen van ander bruut, meervoudig geweld van het leven beroofd in haar eigen woning.

Uit de bewijsmiddelen blijkt voorts dat het verdachte na het overlijden van het slachtoffer te doen was om op in ieder geval onregelmatige wijze gelden te onttrekken aan de nalatenschap.

De grote ernst van het feit, de wijze waarop verdachte een einde heeft gemaakt aan het leven van iemand die hem haar vertrouwen had geschonken en de kennelijk aan het feit ten grondslag liggende financiële motieven, de grove schending van de elementaire norm die het strafrecht beoogt te beschermen, maken dat geen andere dan een langdurige gevangenisstraf dient te worden opgelegd.

De advocaat-generaal heeft ter terechtzitting van het hof van 2 oktober 2000 tevens de gevangenneming van verdachte bij eindarrest gevorderd.

De beslissing van het hof met betrekking tot deze vordering wordt afzonderlijk geminuteerd.

Toepasselijke wettelijke voorschriften

Het hof heeft gelet op artikel 289 van het Wetboek van Strafrecht.

BESLISSING

Het hof:

Vernietigt het vonnis, waarvan beroep, en doet opnieuw recht:

Verklaart zoals hiervoor overwogen bewezen, dat verdachte het telastegelegde heeft begaan.
Verklaart niet bewezen hetgeen verdachte meer of anders is telastegelegd dan hierboven is
bewezenverklaard en spreekt verdachte daarvan vrij.

Verklaart het bewezenverklaarde strafbaar, kwalificeert dit als hiervoor vermeld en verklaart verdachte
strafbaar.

Veroordeelt verdachte tot een gevangenisstraf voor de duur van 12 (twaalf) jaren.

Bepaalt, dat de tijd, door verdachte vóór de tenuitvoerlegging van deze uitspraak in verzekering en
voorlopige hechtenis doorgebracht, bij de tenuitvoerlegging van de opgelegde gevangenisstraf geheel in
mindering zal worden gebracht.

Aldus gewezen door
mr Kerssemakers, voorzitter,
mrs Boerwinkel en Vegter, raadsheren,
in tegenwoordigheid van Bon, griffier,
en op 22 december 2000 ter openbare terechtzitting uitgesproken.
Mr Kerssemakers is buiten staat dit arrest mede te ondertekenen.

Samenvatting bewijsmiddelen proces Arnhem zoals opgenomen in arrest HR 2003-07-01 (LJN: AE8165)

Betreffende: Arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 22 december 2000

Opmerking 1: een oorspronkelijke opgave van de bewijsmiddelen is nergens te vinden.

Opmerking 2: uit het ontbreken van bewijsmiddel 9b in deze opsomming volgt, dat deze opsomming incompleet is.

Opmerking 3: Ter cassatie: " *Dit wordt niet anders doordat de aanvulling met de bewijsmiddelen van de bestreden uitspraak eerst op 15 juni 2001 heeft plaatsgehad. Dat het zo lang heeft moeten duren bevreemdt mij wel aangezien ik mij niet kan voorstellen dat niet reeds ten tijde van het wijzen van het arrest de bewijsconstructie `rond' was, juist omdat houvast in een veroordelend vonnis van de rechtbank in casu ontbrak*" (Advocaat-Generaal Mr Jörg 9 oktober 2001).

(i) Bewijsmiddelen 1.a. tot en met 1.f. en 2

- Bevindingen van de arts-patholoog die het lichaam van het slachtoffer heeft onderzocht. Die bevindingen houden in dat het slachtoffer is overleden ten gevolge van messteken in de borststreek, die toegebracht kunnen zijn met een aan één zijde snijdend mes, terwijl ook samendrukkend geweld ter plaatse van de hals levensbedreigend is geweest.
- Bevindingen omtrent de plaats van het delict, te weten de woning van het slachtoffer. Tot die bevindingen behoort dat er geen braaksporen zijn aangetroffen. De voordeur was in het slot getrokken en de achterdeur was met een slot en een knip afgesloten. Het tijdstip van overlijden ligt waarschijnlijk op 23 september 1999, niet ver na 20.36 uur. Dat is afgeleid uit een opengeslagen televisiegids die op een tafel in de serre lag, de omstandigheid dat de krant van de volgende dag nog bij de post lag, en de omstandigheid dat het slachtoffer niet is verschenen op een afspraak die zij voor de volgende dag om 10.00 uur had gemaakt. Voorts wees het geheugen van een in de woning aanwezig telefoontoestel uit dat het slachtoffer op 23 september 1999 om 20.36 uur voor het laatst een telefoongesprek heeft gevoerd.
- De verklaring van een getuige die de politie in kennis heeft gesteld van het aantreffen van een mes, onder aan een trap van het door hem bewoonde appartementencomplex, alsmede een verklaring van een verbalisant betreffende de wijze waarop hij dit mes heeft veiliggesteld.

(ii) Bewijsmiddelen 3 en 4

- De resultaten van een geuridentificatieproef, waarbij een speurhond heeft waargenomen dat een van het mes genomen geurmonster overeenkwam met geurdragers die de aanvrager had vastgehouden.
- Een schrijven waarin dr. G.A.A. Schoon, wetenschappelijk medewerkster bij de Rijksuniversiteit Leiden, vakgroep diergedrag, commentaar heeft geleverd op de mogelijkheid van 'geurcontaminatie' bij het veiligstellen van voorwerpen en de wijze waarop een op het herkennen van geuren getrainde hond zal reageren bij een volgens de regels uitgevoerde geuridentificatieproef. Het voorbereiden van het materiaal voor de geuridentificatieproef en het uitvoeren van die proef hebben volgens dit schrijven conform de regels plaatsgevonden.
- Een verklaring die dr. G.A.A. Schoon, als getuige-deskundige ter terechtzitting in hoger beroep heeft afgelegd.

(iii) Bewijsmiddelen 5 tot en met 8

- Resultaten van door de politie verricht onderzoek naar aanleiding van de gegevens in het geheugen van het in de woning van het slachtoffer aangetroffen telefoontoestel. Daarbij is gebleken dat het
 - mobiele
 - nummer 06-[...], met welke aansluiting het laatste gesprek was gevoerd, in gebruik was bij de aanvrager. Voorts is gebleken dat het signaal voor dit gesprek is doorgegeven door een basisstation aan de Nieuwstraat te Deventer. De werking van dit basisstation is onderzocht en dat onderzoek wees uit dat het basisstation slechts een beperkt gebied bestrijkt. De aanvrager moet zich daarom in, dan wel niet ver buiten Deventer hebben bevonden toen hij dit gesprek voerde.
 - Tot de bewijsmiddelen die op dit telefoongesprek betrekking hebben behoort een geschrift, opgesteld door R. Steens, inhoudende dat het verzorgingsgebied van het opstelpunt aan de Nieuwstraat te Deventer beperkt is, dat onder normale omstandigheden een telefoongesprek over een per auto afgelegde route vrijwel altijd door een naburig opstelpunt zal worden afgehandeld, dat is onderzocht of signalen op de GSM-frequentie vanuit het opstelpunt aan de Nieuwstraat te Deventer tot de omgeving van 't Harde kunnen reiken en dat dit onderzoek heeft uitgewezen dat het buitengewoon onwaarschijnlijk is dat de signalen over die afstand kunnen worden ontvangen.
 - Tot deze bewijsmiddelen behoren voorts een verklaring die R. Steens als getuige-deskundige ter terechtzitting in hoger beroep heeft afgelegd, alsmede een verklaring van de aanvrager, eveneens afgelegd ter terechtzitting in hoger beroep, inhoudende dat hij op 23 september 1999 omstreeks 20.36 uur met het slachtoffer heeft gebeld.

(iv) Bewijsmiddel 9a

- Een rapport van de Regiopolitie IJsselland, Divisie C.R.O.D., Bureau Financiële Recherche, inhoudende dat het slachtoffer een testament heeft gemaakt waarbij zij haar gehele nalatenschap, afgezien van een aantal legaten, heeft bestemd voor een op te richten stichting, terwijl de aanvrager is benoemd tot voorzitter van die stichting en tot executeur-testamentair. Voorts vermeldt dit rapport dat de penningmeester van de stichting heeft verklaard dat de aanvrager na het overlijden van het slachtoffer enkele malen opmerkingen heeft gemaakt over de aanschaf van goederen met geld van de stichting. Onder meer heeft de aanvrager gesproken over het uit de stichting kopen van een huisje op Malta of in Spanje. Ook heeft de aanvrager volgens dit rapport handelingen verricht die afwijken van hetgeen gebruikelijk is; zo heeft hij ten behoeve van de afwikkeling van de nalatenschap een privé-rekening geopend omdat de stichting niet bij de Kamer van Koophandel was ingeschreven, ofschoon de aanvrager ruim de tijd had gehad de stichting in te schrijven. Er is pas een bankrekening ten name van de stichting geopend nadat een lijfrenteverzekeraar te kennen had gegeven het geld niet op die privé-rekening te willen storten.